

TLAČOVÁ SPRÁVA

Bratislava 18.10.2019

Prví laureáti ocenenia ESET Science Award sú známi

Ocenenie výnimočných vedcov ESET Science Award pozná svojich prvých laureátov. Vybrala ich medzinárodná komisia na základe náročného hodnotiaceho procesu. V kategórii **Výnimočná osobnosť slovenskej vedy** sa laureátom stal **Ján Tkáč**, v kategórii **Výnimočný mladý vedec do 35 rokov** sa laureátkou stala **Ľubomíra Tóthová** a **Tomáš Vinař** je laureátom kategórie **Výnimočný vysokoškolský pedagóg**.

Ocenenie ESET Science Award vzniklo z iniciatívy Nadácie ESET na sklonku minulého roka s cieľom vyzdvihnúť osobnosti slovenskej vedy, ktorých prínos je významný nielen pre Slovensko, ale aj v medzinárodnom vedecko-výskumnom priestore. Po niekoľkých mesiacoch intenzívnych príprav a hodnotenia nominovaných vyhlásila Nadácia ESET laureátov prvého ročníka ocenenia. Predstavila ich na slávnostnom galavečeri v piatok 18. októbra 2019.

Ján Tkáč, laureát kategórie Výnimočná osobnosť slovenskej vedy

Ján Tkáč pôsobí v Chemickom ústave Slovenskej akadémie vied. Venuje sa výskumu včasnej diagnostiky rakoviny prostaty. Princíp, z ktorého vychádza, sú zmeny zloženia cukrov na povrchu buniek. Práve to ukazuje najrôznejšie fyziologické procesy, ale aj niektoré ochorenia. Spomenutý princíp sa dá aplikovať na rôzne nádorové ochorenia, no práve pri rakovine prostaty je spoľahlivosť tohto indikátora veľmi vysoká.

V budúcnosti by sa Ján Tkáč so svojím tímom chcel sústrediť aj na diagnostiku ďalších onkologických ochorení, napríklad rakoviny prsníka. Samotný diagnostický set na detekciu rakoviny prostaty by mal pripomínať tehotenský test, kde sa však na analýzu nepoužije moč, ale kvapka krvi.

Ján Tkáč získal v roku 2012 ako vôbec prvý vedec na Slovensku prestížny European Research Council Starting grant zameraný na využitie nanotechnológií v glykomiike. O šesť rokov neskôr dostal opäť ako prvý a zatiaľ jediný Slovák grant European Research Council Proof of Concept zameraný na komercializáciu diagnostických setov na skorú diagnostiku rakoviny prostaty. Na tento účel založil so svojím tímom start-up Glycanostics.

Ľubomíra Tóthová, laureátka kategórie Výnimočný mladý vedec do 35 rokov

Ľubomíra Tóthová pôsobí na Lekárskej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Skúma, ako sa sliny dajú využiť v skorej neinvazívnej diagnostike rôznych chorôb, a rieši aj poruchy obličiek pri infekcii močových ciest. Tieto dve oblasti výskumu sa snaží prepojiť hľadaním biomarkerov, vďaka ktorým by bolo možné včas diagnostikovať a monitorovať zlyhanie obličiek. Výsledkom by mal byť diagnostický test pre zlyhanie obličiek zo slín.

Test zo slín by mal nefrologických pacientov odbremeniť od častého odberu krvi. V slinách sa Ľubomíra snaží analyzovať odpadové látky metabolizmu – kreatinín a močovinu. U zdravých ľudí sú prítomné v slinách vo veľmi nízkych koncentráciách. Avšak v prípade, že sú obličky poškodené, močovina a kreatinín sa začnú hromadiť v tele, v krvi, ale aj v slinách. Močovina a kreatinín v slinách sa síce nedajú využiť na skorú diagnostiku zlyhávania obličiek, no umožňujú neinvazívne sledovať efektivitu liečby a postup choroby. Test by bol vhodný pre pacientov na dialýze, po transplantácii obličiek, ale aj pre diabetikov a hypertonikov s poškodenými obličkami. Vedkyňa však skúma aj nové biomarkery, ktoré by umožnili tak veľmi potrebnú skorú diagnostiku poškodenia alebo zlyhania obličiek.

Tomáš Vinař, laureát kategórie Výnimočný vysokoškolský pedagóg

Tomáš Vinař pôsobí na Fakulte matematiky, fyziky a informatiky Univerzity Komenského v Bratislave a zaoberá sa bioinformatikou. Je garantom študijného programu Dátová veda.

Bioinformatika je vedecká disciplína na pomedzí informatiky a biológie. Tomáš Vinař aktuálne pracuje na problémoch súvisiacich so sekvenovaním genómov pomocou prvých vreckových sekvenčných prístrojov. Nové metódy, ktoré vyvíja, umožnia v budúcnosti využívať tieto zariadenia priamo v nemocniciach a ambulanciách a napomôžu tak napríklad rýchlej identifikácii mikrobiálnych infekcií, čo je kľúčový predpoklad pre nasadenie správnej, cielenej liečby.

Vyštudoval informatiku na Univerzite Komenského v Bratislave, potom absolvoval doktorandské štúdium na Univerzite vo Waterloo v Kanade a postdoktorandský pobyt na Cornellovej univerzite v USA. Na Univerzite Komenského je spoluzakladateľom interdisciplinárnych študijných programov Bioinformatika a Dátová veda a vyučuje aj predmety zamerané na algoritmické riešenie ťažkých problémov, strojové učenie a integráciu dát, ktoré vychovávajú v súčasnosti na celom svete mimoriadne žiadaných odborníkov.

Tvrdí, že úlohou vysokoškolského pedagóga je nielen odovzdávať študentom konkrétne vedomosti, ale ich aj povzbudzovať v objavovaní doposiaľ neprebádaného. Pevne verí, že napriek tomu, že digitálny obsah dostupný cez internet je dnes pokročilý, živý učiteľ je pre študentov stále prínosom. Avšak musí im prinášať niečo navyše, čo nemôžu získať len pozeraním videí. Jeho snahou je v maximálne možnej miere budovať dialóg a reagovať na podnety študentov, aby sa sami stali neoddeliteľnou súčasťou prednášok.

Laureátov vybrala medzinárodná komisia

Laureátov prvých dvoch kategórií vybrala medzinárodná komisia zložená z nasledovných odborníkov: nositeľ Nobelovej ceny za fyziológiu a medicínu Erwin Neher, švajčiarska fyzička Ursula Keller, maďarský matematik László Lovász, nemecký biológ Carl-Philipp Heisenberg a americký technológ Christopher Csíkszentmihályi. O laureátovi kategórie Výnimočný vysokoškolský pedagóg rozhodli zástupcovia slovenských vedeckých univerzít.

„Všetci traja laureáti, ale aj finalisti sú reprezentantmi modernej vedy. Ich vedecký výskum je dnes vysoko relevantný ako na Slovensku, tak aj v zahraničí, a odpovedá na otázky, ktorým čelí spoločnosť globálne. Všetkým by som rád zablahoželel a verím, že aj toto ocenenie im pomôže v ich ďalšej vedeckej dráhe,“ hovorí Richard Marko, generálny riaditeľ spoločnosti ESET.

Viac informácií nájdete na www.esetscienceaward.sk

O Nadácii ESET

Nadácia ESET vznikla v roku 2011 a medzi jej primárne aktivity patrí rozvíjanie vzdelania v oblasti informačných technológií, internetovej bezpečnosti, popularizácie vedy a výskumu, ako aj podpora projektov týkajúcich sa občianskej spoločnosti. Počas úspešných siedmich rokov svojej existencie Nadácia ESET vytvorila dlhodobé partnerstvá s organizáciami, ktorých ciele a výstupy prispievajú k naplneniu jej smerovania. Viac informácií nájdete na www.nadaciaeset.sk

O spoločnosti ESET

Spoločnosť [ESET už vyše 30 rokov](#) vyvíja popredný bezpečnostný softvér pre firmy i domácich používateľov na celom svete. Vďaka riešeniam chrániacim koncové a mobilné zariadenia a servery, šifrovaniu a dvojfaktorovej autentifikácii umožňuje firmám a organizáciám využívať plný potenciál ich technológií. ESET drží rekord v počte VB100 ocenení, ktoré udeľuje britský Virus Bulletin, vysokorešpektovaná nezávislá testovacia organizácia. Týždenník Trend ocenil ESET šesťkrát titulom Firma roka.

ESET sídli v Bratislave, regionálne pobočky má v Prahe (ČR); Jene, Mníchove (Nemecko); Bournemouthe (Veľká Británia); San Diegu (USA); Toronte (Kanada); Buenos Aires (Argentína); Sydney (Austrália), Singapure a japonskom Tokiu. Výskumné a vývojové centrá sú okrem Bratislavy, Košíc, Žiliny, Prahy a Brna aj v poľskom Krakove, britskom Tauntone, kanadskom Montreale a rumunskom Jasy. ESET má zastúpenie vo viac ako 200 krajinách a územiach sveta.

Kontakty pre médiá

Michaela Lukovičová
Seesame Communication Experts
+421 907 627 189
lukovicova@seesame.com

Paulína Böhmerová
Nadácia ESET
+421 (2) 3224 4449
info@esetscienceaward.sk